

การรับประทาน “ยาฟ้าทะลายโจร”

เภสัชกรวุฒิเชษฐ รุ่งเรือง

ฝ่ายเภสัชกรรม โรงพยาบาลศิริราช

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ฟ้าทะลายโจรเป็นพืชสมุนไพรสมุนไพรรสมขมที่มีการใช้กันมานานในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีสรรพคุณบรรเทาอาการของโรคหวัด เช่น ไข้ ไอ เจ็บคอ ในปัจจุบันเมื่อเกิดการระบาดของโควิด-19 ทำให้มีนักวิจัยสนใจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมุนไพรวัดฟ้าทะลายโจร โดยพบว่าสารสำคัญที่ชื่อว่า “แอนโดรกราโฟไลด์” (andrographolide) มีฤทธิ์ยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัส จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้มีประชาชนจำนวนมากสนใจที่จะซื้อยาฟ้าทะลายโจร นำมารับประทานเพื่อบรรเทาอาการของโควิด-19

ยาฟ้าทะลายโจรที่มีจำหน่ายในประเทศไทย มี 2 รูปแบบ

1. รูปแบบผงยา ซึ่งผงยาจะเตรียมจากส่วนเหนือดินของฟ้าทะลายโจร
2. รูปแบบสารสกัด

โดยทั้ง 2 รูปแบบ จะพบได้ในลักษณะของยาแคปซูลหรือยาเม็ด โดยมีสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาคือ สารสำคัญที่มีชื่อว่า “แอนโดรกราโฟไลด์” (andrographolide) ที่จะมีระบุไว้บนฉลากยา ซึ่งในแต่ละผลิตภัณฑ์อาจมีปริมาณสารแอนโดรกราโฟไลด์ (andrographolide) แตกต่างกัน หากผลิตภัณฑ์ไม่ได้ระบุไว้ แนะนำให้สอบถามจากทางผู้ผลิต

ผู้ที่รับประทานยาฟ้าทะลายโจรได้มีใครบ้าง ?

1. ผู้ที่มีอาการของโรคหวัด เช่น เจ็บคอ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ โดยทั่วไปในผู้ใหญ่จะแนะนำให้รับประทานยาฟ้าทะลายโจรที่มี andrographolide 60 มิลลิกรัมต่อวัน แบ่งรับประทานวันละ 3 ครั้ง ติดต่อกันไม่เกิน 5 วัน
2. ผู้ที่ติดเชื้อโควิด-19 ที่มีอาการไม่รุนแรง ในผู้ใหญ่แนะนำให้รับประทานยาฟ้าทะลายโจรที่มี andrographolide 180 มิลลิกรัมต่อวัน แบ่งรับประทานวันละ 3 ครั้ง ติดต่อกัน 5 วัน อย่างไรก็ตามผู้ป่วยโควิด-19 ทุกคนควรใช้ยาฟ้าทะลายโจรภายใต้การดูแลของแพทย์

ผู้ที่รับประทานยาฟ้าทะลายโจรไม่ได้มีใครบ้าง ?

1. ผู้ที่มีอาการแพ้ฟ้าทะลายโจร เช่น มีผื่นลมพิษ ปากบวม หน้าบวม หายใจไม่ออก
2. หญิงตั้งครรภ์ และหญิงให้นมบุตร
3. ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี และต้องการรับประทานเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งกรณี

ดังกล่าวไม่แนะนำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากยาฟ้าทะลายโจรไม่มีฤทธิ์ที่จะยับยั้งไวรัสเข้าเซลล์ จึงไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ได้

วิธีเลือกยาฟ้าทะลายโจรที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

ควรพิจารณาข้อมูลที่สำคัญบนฉลากยา ดังนี้

1. เลขทะเบียนตำรับยาแผนโบราณ ที่ขึ้นต้นด้วยอักษรตัว G ทั้งนี้สามารถนำเลขทะเบียนดังกล่าวไปตรวจสอบข้อมูลผลิตภัณฑ์ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้

2. ปริมาณสาร andrographolide และขนาดบรรจุ

3. ข้อมูลของผู้ผลิต

4. วันเดือนปีที่ผลิต และวันเดือนปีที่หมดอายุ

การเลือกซื้อยาฟ้าทะลายโจร ควรเลือกซื้อกับผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตขายยาแผนโบราณที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อควรระวังในการรับประทานยาฟ้าทะลายโจร

- ผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคตับ โรคไต หากจำเป็นต้องใช้ยาฟ้าทะลายโจร ควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์

- ผู้ที่รับประทานยาลดความดันโลหิต*

- ผู้ที่รับประทานยาต้านการแข็งตัวของเลือด* เช่น ยาวอร์ฟาริน (warfarin)

- ผู้ที่รับประทานยาต้านเกล็ดเลือด* เช่น ยาแอสไพริน (aspirin)

*เนื่องจากการใช้ยาดังกล่าวร่วมกับยาฟ้าทะลายโจร อาจเสริมฤทธิ์กันได้ หากจำเป็นต้องใช้ยาฟ้าทะลายโจร ควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์

การรับประทานยาฟ้าทะลายโจรติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำให้แขนขามีอาการชาหรืออ่อนแรง หากท่านรับประทานยาฟ้าทะลายโจรติดต่อกัน 3 วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้นหรืออาการรุนแรงขึ้น แนะนำให้หยุดใช้ และรีบปรึกษาแพทย์ ทั้งนี้ผู้ป่วยบางรายที่รับประทานยาฟ้าทะลายโจรอาจมีผลข้างเคียง เช่น คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเสีย เบื่ออาหาร เวียนศีรษะ ใจสั่น ซึ่งอาการเหล่านี้เมื่อหยุดรับประทานยาฟ้าทะลายโจร อาการจะค่อย ๆ หายเป็นปกติได้ หากท่านใดที่รับประทานยาฟ้าทะลายโจรแล้วสงสัยว่าจะแพ้ยาฟ้าทะลายโจร เช่น มีผื่นลมพิษ หน้าบวม ปากบวม หายใจไม่ออก ให้หยุดรับประทานทันที แล้วรีบพบแพทย์